

การศึกษาค้นคว้าความคาดหวังของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาล
สำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย

นางสาวอภิรดี ชัยวีระไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-567-886-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012705

i 10294892

A STUDY OF PROFESSIONAL NURSES' EXPECTATIONS
CONCERNING THE PREPARATION OF NURSING PERSONNEL
FOR THE HEAD NURSE POSITION

Miss Apiradee Chaiverathai

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the degree of Master of Education
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-567-886-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาความคาดหวังของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาลสำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย

โดย

นางสาวอภิรดี รัชวีระไทย

ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โสทนานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รัชศาสตร์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โสทนานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณา ปุณณโชติ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาความคาดหวังของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการเตรียม
 บุคลากรพยาบาลสำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย
 ชื่อนิสิต   นางสาว อภิรที รัชวีระไทย
 อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โสทนานนท์
 ภาควิชา   พยาบาลศึกษา
 ปีการศึกษา   2529

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคาดหวัง
 เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาล สำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วยของพยาบาล-
 วิชาชีพ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นพยาบาลผู้บริหาร และ
 พยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 719 คน
 เลือกตัวอย่างประชากรโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบ-
 สอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และทดสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
 9 ท่าน และหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอสฟ่า
 ของครอนบาช ได้ค่าความเที่ยง .95 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ
 มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และ
 การทดสอบภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยวิธีของ Tukey

สรุปผลการวิจัยความคาดหวังของพยาบาลผู้บริหาร และพยาบาลประจำการ
 เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาลสำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย ได้ดังนี้

1. คะแนนรวมเฉลี่ยความคาดหวังของพยาบาลทั้ง 2 กลุ่ม มีความ
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพยาบาลประจำการมีคะแนน-
 เฉลี่ยความคาดหวังมากกว่าพยาบาลผู้บริหาร
2. เมื่อพิจารณาความคาดหวังเป็นรายข้อ พยาบาลทั้ง 2 กลุ่ม มี
 ความคาดหวังอยู่ในระดับ "มาก" ทุกข้อ ยกเว้นข้อ การประเมินบุคคลเพื่อรับ

ตำแหน่งหัวหน้างานหรือผู้ช่วยทุก 4 ปี (เป็นวาระ) พยายามผู้บริหารคาดหวังใน
ระดับ "ปานกลาง" แต่พยายามประจำการคาดหวังในระดับ "มาก"

3. ความคาดหวังของพยายามผู้บริหารจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง
ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคาดหวังของพยายาม
ประจำการ จำแนกตามประสบการณ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 โดยพบว่า พยายามประจำการที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี และ 6-10 ปี
มีความคาดหวังมากกว่าพยายามประจำการที่มีประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   A Study of Professional Nurses' Expectations
   Concerning the Preparation of Nursing
   Personnel for the Head Nurse Position

Name   Miss Apiradee Chaiverathai

Thesis Advisor   Assistant Professor Pranom Othaganont, Ed. D.

Department   Nursing Education

Academic Year   1986

ABSTRACT

The purpose of this research were to study and compare the professional nurses' expectations concerning the preparation of nursing personnel for the head nurse position. The samples, selected by stratified random sampling techniques, were the 318 administrative nurses and 401 staff nurses working in the hospitals under the Ministry of Public Health. The questionnaire was developed by the researcher which had been tested for content validity and the reliability. The reliability of the questionnaire computed by Cronbach's Alpha coefficient was equal to .95. The statistical methods used were percentage, mean, standard diviation, t-test, analysis of variance and Tukey's HSD test.

The Major Findings

1. There was a statistical significant difference at the .05 level between the total mean score of the expectations of the administrative nurses and the staff nurses concerning

the preparation of nursing personnel for the head nurse position. The expectations of the staff nurses were higher than those of the administrative nurses.

2. Both groups had "high" mean score in every item of expectation except the expectation namely "Re-election of the head nurse every four year" was specified differently by each group of the sample. The administrative nurses specified the "medium" level of their expectations while the staff nurses specified the "high" level.

3. There was no statistical difference at the .05 level in the expectation of the administrative nurses classified by the number of years of their experience. However, there was a statistical significant difference at the 0.5 level in the staff nurses' expectation, the eleven year-experience staff nurses had lower expectation than those with 1-5 year and 6-10 year experience.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ประนอม โสภกานนท์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น
คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจ
ตั้งแต่เริ่มแรกด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอ
กราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปรุณโชติ
อาจารย์ที่ปรึกษาทางสถิติที่กรุณาให้คำแนะนำในการใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล
และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 9 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ
ในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามในการวิจัย รวมทั้ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาล
และพยาบาลวิชาชีพทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น
อย่างดียิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ และน้อง ๆ ในภาควิชา
พยาบาลศึกษา รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัยทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและ
เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

อภิรดี ชัยวีระไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ปัญหาของการวิจัย	5
แนวเหตุผลและสมมติฐานในการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
รูปแบบการเตรียมฉบับบริหาร	9
หลักและวิธีการสรรหาและพัฒนาหัวหน้างาน	11
การสรรหาและการพัฒนาบุคลากรตำแหน่ง	
หัวหน้างานหอผู้ป่วย	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
ประชากร	42
ตัวอย่างประชากร	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม	45
การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	80
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผลการวิจัย	84
ขอเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก สูตรและตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล	99
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและเครื่องมือที่ใช้	
ในการวิจัย	106
ประวัติผู้วิจัย	121

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	จำนวนประชากรและขนาดตัวอย่างประชากรจำแนกตามระดับตำแหน่งของพยาบาลวิชาชีพและโรงพยาบาล ตามเขตการแบ่งของกระทรวงสาธารณสุข	43
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนฉบับสมบูรณ์	44
3	จำนวนตัวอย่างประชากรพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามเขตโรงพยาบาลตามการแบ่งของกระทรวงสาธารณสุข ...	51
4	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรพยาบาลผู้บริหาร จำแนกตามประเภทการปฏิบัติงานในตำแหน่ง	53
5	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรพยาบาล ประจำการ จำแนกตามประเภทการปฏิบัติงาน ในตำแหน่ง	56
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังเกี่ยวกับการเตรียม บุคลากรพยาบาลสำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย ของพยาบาลวิชาชีพ	57
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังระหว่างพยาบาล ผู้บริหารกับพยาบาลประจำการ เกี่ยวกับการเตรียม บุคลากรพยาบาลสำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย ด้านการสรรหา เรื่องคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ที่ ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย จำแนก เป็นรายข้อ	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

- 8 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังระหว่าง
 พยายามผู้บริหารกับพยายามประจำการ เกี่ยวกับการ
 การเตรียมบุคลากรพยายามสำหรับตำแหน่งหัวหน้างาน
 หอผู้ป่วยคานการสรรหา เรื่องการประเมินคุณสมบัติ
 ผู้ที่จะไปปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย
 จำแนกเป็นรายข้อ 63
- 9 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังระหว่าง
 พยายามผู้บริหารกับพยายามประจำการ เกี่ยวกับการ
 การเตรียมบุคลากรพยายามสำหรับตำแหน่งหัวหน้างาน
 หอผู้ป่วยคานการพัฒนา เรื่องการพัฒนาองค์ความรู้
 ตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วยจำแนกเป็นรายข้อ 66
- 10 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังระหว่าง
 พยายามผู้บริหารกับพยายามประจำการ เกี่ยวกับการ
 การเตรียมบุคลากรพยายามสำหรับตำแหน่งหัวหน้างาน
 หอผู้ป่วยคานการพัฒนา เรื่องการพัฒนาระหว่าง
 คำร่งตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วยจำแนกเป็นรายข้อ 68
- 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังระหว่างพยายาม
 ผู้บริหารกับพยายามประจำการ เกี่ยวกับการเตรียม
 บุคลากรพยายามสำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย
 คานการพัฒนา เรื่อง การพัฒนาภายหลังหัวหน้างาน
 หอผู้ป่วยปฏิบัติงานแล้วระยะหนึ่ง จำแนก เป็นรายข้อ 71

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของหัวหน้าฝ่ายการ
พยาบาลเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาลสำหรับ
ตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย จำแนกตามประสบการณ์
ในตำแหน่ง 1-5 ปี, 6-10 ปี และ 11 ปี
ขึ้นไป 75

13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ตรวจการหรือ
ผู้อำนวยการเฉพาะทางเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาล
สำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย จำแนกตาม
ประสบการณ์ในตำแหน่ง 1-5 ปี, 6-10 ปี และ
11 ปีขึ้นไป 76

14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของหัวหน้างาน
หอผู้ป่วยเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาลสำหรับ
ตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย จำแนกตามประสบการณ์
ในตำแหน่ง 1-5 ปี, 6-10 ปี และ 11 ปี
ขึ้นไป 77

15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของพยาบาลประจำการ
เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาลสำหรับตำแหน่ง
หัวหน้างานหอผู้ป่วย จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง
1-5 ปี, 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป 78

16 ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ความคาดหวังของ
พยาบาลประจำการเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาล
สำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย จำแนกตามประสบการณ์
ในตำแหน่ง โดยวิธีการทดสอบของคูเกี 79